

UZASADNIENIE

(...) Spółka Akcyjna w G. domagała się dokonania w księdze wieczystej (...) wpisu hipoteki przymusowej w wysokości 2.920,05 zł. Do wniosku, jako podstawę wpisu, dołączyła tytuł wykonawczy – nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 27 marca 2013 roku, wydany w sprawie o sygn. akt V GNc 856/12, z powództwa (...) Przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. przeciwko A. G. wraz z postanowieniem z dnia 25 listopada 2013 r. o wydaniu dalszego tytułu wykonawczego sygn. akt V GCo 1772/13, wydanego celem kontynuowania postępowania egzekucyjnego z nieruchomości uczestnika.

Referendarz w Sądzie Rejonowym w Jaworznie w dniu 20 marca 2014 r. oddalił wniosek o wpis.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2014 r., w wyniku rozpoznania skargi na orzeczenie referendarza sądownego, Sąd Rejonowy w Jaworznie oddalił wniosek.

Swoje rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach.

Księga wieczysta nr (...) prowadzona jest dla nieruchomości składającej się z działki nr (...) w obr. 10 C, położonej w J.. W dziale II księgi wpisane jest prawo własności na rzecz A. G. w całości. W dziale III wpisane są ograniczone prawo rzeczowe – nieodpłatna, dożywotnia służebność mieszkania na rzecz R. G. oraz ostrzeżenie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości na podstawie zawiadomienia sygn. akt II KM 1354/11 i ostrzeżenia zmieniające ten wpis poprzez przyłączenie się kolejnych wierzycieli na podstawie zawiadomień sygn. akt: II KM 71/12, II KM 3150/11, II KM 1874/10, II KM 1304/12, II KMP 20/13, II KM 529/12 i II KMP 27/13. W dziale IV wpisana jest hipoteka przymusowa do kwoty 409,07 złotych, hipoteka przymusowa do kwoty 3.912,06 zł i hipoteka przymusowa do kwoty 4.915,58 zł - wszystkie na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., Inspektorat w J. oraz hipoteka przymusowa do kwoty 11.573,16 zł i hipoteka przymusowa do kwoty 1.347,58 zł - obie na rzecz Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w J..

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 27 marca 2013 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt V GNc 856/12, Sąd Rejonowy w Kielcach nakazał A. G. zapłatę na rzecz (...) Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.. Postanowieniem z dnia 25 listopada 2013 roku tenże Sąd w sprawie o sygn. akt V GCo 1772/13 wydał wierzycielowi – (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G., dalszy tytuł wykonawczy.

Jak wynika z aktualnego odpisu z rejestru sądowego (...) Spółki Akcyjnej w G., spółka ta powstała na skutek przekształcenia spółki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., co nastąpiło na podstawie uchwały z dnia 21 stycznia 2013 r. Dalszy tytuł wykonawczy wydany został w celu kontynuowania postępowania egzekucyjnego z nieruchomości uczestnika.

Zdaniem Sądu Rejonowego, problem z możliwością wpisu hipoteki nie polega na następstwie prawnym obu spółek, ale na tym czy wierzyciel posiada klauzulę wykonalności na nakaz zapłaty. Z dokumentów złożonych wraz z wnioskiem wynika, że nakaz zapłaty został wydany dnia 27 marca 2013 roku na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., która to spółka przekształciła się w styczniu 2013 r. w (...) spółkę akcyjną w G.. Następnie wierzyciel z nakazu nie informując Sądu który wydał nakaz o tym, że nastąpiła zmiana w nazwie i formie prawnej wierzyciela, a nawet – co wynika z treści postanowienia

z dnia 25 listopada 2013 r., działając pod poprzednią nazwą, złożył wniosek o wydanie dalszego tytułu wykonawczego na rzecz spółki pod poprzednią nazwą i w poprzedniej formie prawnej, uzyskał w dniu 25 listopada 2013 r. klauzulę wykonalności na tenże nakaz. Klauzulę uzyskał więc podmiot nieistniejący, bo spółka pod nazwą (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. nie funkcjonowała w obrocie prawnym w czasie uzyskiwania tytułu wykonawczego, gdyż wierzycielem była już (...) spółka akcyjna w G.. Zasada sukcesji generalnej wynikająca z art. 551

§ 1 k.s.h., nie zmienia nic w sprawie o wpis hipoteki, gdyż nadal spółka nie posiada tytułu wykonawczego na swoją rzecz. Gdyby przekształcenie nastąpiło po wydaniu tytułu, należałoby uznać, że klauzula na spółkę pod nową nazwą i formą prawną jest zbędna, ale tytuł w nin. sprawie powstał już po przekształceniu, a został wydany na podmiot nieistniejący. To zdaniem Sądu Rejonowego oznacza, że wierzyciel nie posiada tytułu wykonawczego na swoją rzecz, a jedynie dysponuje tytułem na podmiot nieistniejący.

Niezależnie od powyższego, zdaniem Sądu Rejonowego, nawet gdyby złożony wraz z wnioskiem tytuł wykonawczy był wydany prawidłowo, to i tak nie mógłby stanowić podstawy wpisu hipoteki przymusowej. Tytuł, na który powołuje się bowiem wnioskodawca w niniejszej sprawie został wydany w celu kontynuowania postępowania egzekucyjnego z nieruchomości uczestnika, a więc nie może on być podstawą do wpisu do księgi wieczystej.

Apelację od tego postanowienia złożył wnioskodawca, który domagał się jego zmiany poprzez wpis hipoteki przymusowej, a także zasądzenia od dłużnika na rzecz wierzyciela zwrotu kosztów postępowania za obydwie instancje. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucał naruszenie art. 109 ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz art. 553 kodeksu spółek handlowych. Ponadto zarzucił sądowi pominięcie postanowienia Sądu Rejonowego w Jaworznie w sprawie ze skargi na czynność komornika, załączonego do skargi na postanowienie referendarza sądowego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie jest zasadna i nie mogła skutkować zmianą ani też uchyleniem zaskarżonego postanowienia z następujących powodów.

Ustalenia Sądu Rejonowego dotyczące treści księgi wieczystej, treści nakazu zapłaty z dnia 27 marca 2013 r. sygn. akt V GNC 856/12, Sądu Rejonowego w Kielcach, postanowienia z dnia 25 listopada 2013 r. tego Sądu, sygn. akt V GCo1772/13, treści aktualnego odpisu z rejestru sądowego wnioskodawcy – są prawidłowe, nie były kwestionowane przez skarżącego i Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne.

W przedmiotowej sprawie nie ma wątpliwości, że dłużnik wymieniony w nakazie zapłaty z dnia 27 marca 2013 r. jest ujawniony w księdze wieczystej, której dotyczy żądanie wpisu hipoteki przymusowej. Istota przedmiotowej sprawy oraz zarzutów apelacji dotyczy natomiast tego, czy złożone przez wnioskodawcę wraz z wnioskiem o wpis hipoteki przymusowej dokumenty uzasadniają dokonanie żadanego wpisu.

Postępowanie o wpis w księdze wieczystej jest bardzo sformalizowane, opiera się wyłącznie na badaniu dokumentów, a kognicja sądu w tego rodzaju sprawach ogranicza się do badania treści i formy wniosku, treści i formy dokumentów dołączonych do wniosku oraz treści księgi wieczystej (art. 6268 § 2 k.p.c.).

Zgodnie natomiast z art. 109 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 707 ze zm.) wierzyciel, którego wierzytelność jest stwierdzona tytułem wykonawczym, określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym, może na podstawie tego tytułu uzyskać hipotekę na wszystkich nieruchomościach dłużnika i wówczas jest to hipoteka przymusowa. Nie budzi zatem wątpliwości, że tytuł wykonawczy stanowi postawę wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomościach dłużnika. Zgodnie z utrwalonym poglądem zarówno Sądu Najwyższego, jak i poglądami przedstawicieli doktryny, podstawą wpisu hipoteki przymusowej – co do zasady – może być wyłącznie oryginał tytułu wykonawczego. Ponieważ powstanie, wydanie i związanie tytułami egzekucyjnymi pochodzącymi od sądów powszechnych uregulowane zostało w Kodeksie postępowania cywilnego, a art. 109 u.k.w.h. wprost do tych regulacji się odwołuje, to do oceny czy konkretny dokument może stanowić podstawę wpisu hipoteki przymusowej należy stosować właśnie te przepisy.

Na mocy art. 793 k.p.c. w razie potrzeby prowadzenia egzekucji na rzecz kilku osób lub przeciwko kilku osobom albo z kilku składowych części majątku tego samego dłużnika, sąd oprócz pierwszego tytułu wykonawczego może wydawać dalsze tytuły, oznaczając cel, do którego mają służyć, i ich liczbę porządkową. Jednolita interpretacja tego przepisu w orzecznictwie jak i w doktrynie, prowadzi do wniosku, że wskazanie celu, dla którego wydano dalszy tytuł wykonawczy, jest wiążące dla wierzyciela i organów egzekucyjnych. Zatem egzekucja na podstawie dalszego tytułu wykonawczego nie może być prowadzona sprzecznie z treścią postanowienia sądu egzekucyjnego.

Zdaniem Sądu Okręgowego ta sama zasada dotyczy wpisu hipoteki przymusowej albowiem art. 109 u.k.w.h. jako podstawę wpisu wskazuje tytuł wykonawczy min. w rozumieniu Kodeksu postępowania cywilnego. Taki też pogląd dominuje w doktrynie oraz został wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 października 2012 r., III CZP 53/12, w którego tezie stwierdził, że wskazanie celu, dla którego wydano dalszy tytuł wykonawczy, jest wiążące dla wierzyciela i organów egzekucyjnych. Konsekwentnie tytuł wydany w celu prowadzenia egzekucji w określony sposób lub z określonego składnika majątku dłużnika nie może stanowić podstawy dla jej prowadzenia w sposób sprzeczny z treścią postanowienia sądu egzekucyjnego. Jakkolwiek hipoteka przymusowa nie jest środkiem egzekucyjnym, a postępowanie wieczystoksięgowe nie może być zrównane z postępowaniem egzekucyjnym, to - wobec odwołania zawartego w art. 109 ust. 1 u.k.w.h. - wskazana zasada ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu wieczystoksięgowym dotyczącym wniosku o wpis takiej hipoteki. Postanowienia sądu o wydaniu dalszego tytułu wykonawczego (art. 793 k.p.c.) nie są dokumentami umożliwiającymi dokonanie wpisu hipoteki przymusowej w księdze wieczystej (art. 109 ust. 1 u.k.w.h.). Podstawą wpisu może być wyłącznie oryginał tytułu wykonawczego (pierwszy lub dalszy, który wskazuje jako cel ustanowienie hipoteki przymusowej na danej nieruchomości).

Reasumując złożony przez wnioskodawcę II tytuł wykonawczy w celu kontynuowania postępowania egzekucyjnego z nieruchomości dłużnika nie może stanowić podstawy obciążenia hipoteką przymusową nieruchomości dłużnika, do tego bliżej w tym tytule nieokreślonej.

Z tego też powodu zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 109 u.k.w.h. nie był zasadny, a brak tytułu wykonawczego (pierwszego) lub dalszego tytułu wykonawczego z określonym celem jego wydania – wpis hipoteki przymusowej na nieruchomości dłużnika – stanowił przeszkodę do dokonania wpisu w rozumieniu art. 626⁹ k.p.c., co musiał skutkować oddaleniem wniosku. Nie ma znaczenia w przedmiotowej sprawie, że wniosek o wydanie dalszego tytułu wykonawczego zawierał takie właśnie żądanie określenia celu albowiem przedłożony tytuł wykonawczy zawiera inne jego określenie i to określenie jest dla sądu wieczystoksięgowego wiążące albowiem podstawę wpisu hipoteki przymusowej, w myśl art. 109 u.k.w.h., stanowi tytuł wykonawczy, a nie wniosek o wydanie kolejnego tytułu wykonawczego.

W tej sytuacji rozważanie dalszych zarzutów apelacji, w szczególności naruszenia art. 553 § 1 k.s.h. jest bezprzedmiotowe albowiem wskazana przeszkoda do wpisu stanowiła wystarczającą podstawę oddalenia wniosku oraz apelacji.

Podkreślić jedynie należy, że Sąd Rejonowy nie twierdził, iż wnioskodawca jest następcą prawnym podmiotu, na rzecz którego wydano tytuł egzekucyjny, nie domagał się uzyskania przez wnioskodawcę klauzuli wykonalności na swoją rzecz w trybie art. 788 § 1 k.p.c., jedynie wskazywał na nieprawidłowości postępowania wnioskodawcy przy uzyskiwaniu kolejnego tytułu wykonawczego, w którym to postępowaniu występował w formie już nieistniejącej jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, podczas gdy wówczas doszło już do przekształcenia formy jego działalności. W tej sytuacji Sąd Rejonowy nie dopuścił się zarzucanego naruszenia art. 553 § 1 k.s.h.

D. też mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy oddalił apelację wnioskodawcy na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.